

Dr. PhD OROSZ László
tudományos főmunkatárs
VERITAS Történetkutató Intézet, Budapest
senior research fellow
VERITAS Research Institute for History, Budapest
oroszl@freemail.hu

„KÜLFÖLDTUDOMÁNYOK” A BERLINI EGYETEMEN A II. VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN

“FOREIGN STUDIES” AT THE UNIVERSITY OF BERLIN DURING WWII

ABSTRACT

Providing intellectual support for National Socialist Germany’s expansive foreign policy goals was among the priorities of German academic and intellectual life of that period. Institutions were set up with the goal of undertaking hard research or some more easily understood mixture thereof (mainly of ideological persuasion) and disseminating the findings to a wider audience or, in other words, advancing the development of a new-thinking intellectual elite. With the war ongoing, there soon arose a political need for a full-range of studies related to “foreignness”, which would provide scientific cover for any potential political pursuits, namely from the most trustworthy of German scientists, and of course within close proximity to the Reich’s leadership, which is to say, in the capital of the Reich. For this reason the University of Berlin created a so-called Faculty of Foreign Studies, which this summary wishes to analyze, in addition to the related academic institute’s operation, institutional background, organizational arrangement and ultimately the academic concept as it related to the states of the East and Southeastern European region.

Kulcsszavak: Németország története, Harmadik Birodalom, Kelet- és Délkelet-Európa

Keynotes: History of Deutschland, Third Empire (Third Reich), East and Southeastern European region

A nemzetiszocialista Németország expanzív külpolitikájának alátámasztása a korabeli német tudomány kiemelt feladatai közé tartozott. Sorra születtek azon intézmények, melyek célkitűzésük függvényében a szorosabb értelemben vett kutatói tevékenységet, esetleg a szakmai ismeretanyag felpuhított (főként ideológiai útmutatást nyújtó) elegyének a széles közvélemény felé közvetítését, vagy éppenséggel egy új szellemiségű értelmiségi elit kinevelésének feladatát látták el. Hamar megszülettek az elképzelések arra nézvést, hogy e komplex, a „külügyi kultúrpolitika” [auswärtige Kulturpolitik]¹ tevékenységébe illeszkedő hálózatot összehangolják, majd némi fáziskéséssel arra is, hogy e valóban hatalmas intellektuális kapacitást – egyfajta tudásbázist létrehozva – a birodalom szívében összpontosítsák. Egyebek mellett arra törekedtek, hogy a politikai vezetés a háborús viszonyok közepette a „Külföld”-del foglalkozó tudományok² lehető legteljesebb palettájának koncentráálásával nyerhessen tudományos alátámasztást az expanzív törekvései által felmerülő bármely aktuális kérdés kapcsán, mégpedig a legmegbízhatóbb német tudósoktól, s persze a birodalmi kormányzat számára elérhető közelségben, a fővárosban.